

Sygn. akt III U 423/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	sekr. sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 lutego 2016r. w Suwałkach

sprawy **W. B.**

przy udziale zainteresowanego **Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w B. Oddział w S.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie

w związku z odwołaniem W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 14 maja 2015 r. znak (...)

1. **oddala odwołanie;**

2. **zasądza od W. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 423/15

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 14.05.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 36 ust.2 ustawy z dnia 30.10.2002r.

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

(t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 167, poz.1322 ze zm.) oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 121 ze zm.) stwierdził, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika W. B., w najbliższym roku składkowym obejmującym okres rozliczeniowy od 01.04.2016r. do 31.03.2017r., zostanie podwyższona

o 100%. Powodem podwyższenia stopy procentowej składki wypadkowej było rażące naruszenie przez płatnika przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Z wnioskiem

w tym zakresie do organu rentowego wystąpiła Państwowa Inspekcja Pracy, z uwagi na wyniki dwóch kontroli przeprowadzonych u płatnika składek.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył W. B., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) W. B. w S.. Domagał się jej zmiany i stwierdzenia, że stopa procentowa na ubezpieczenie wypadkowe pozostaje bez zmian oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania. Zarzucił, iż odstęp czasowy między dwiema kontrolami PIP był zbyt duży, a ich zakres i przedmiot różny. Dlatego organ rentowy błędnie zastosował art. 36 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 167, poz.1322 ze zm.). Dodatkowo skarżący podniósł, iż decyzja została wydana z naruszeniem art. 107 kpa, ponieważ nie zawierała podpisu osoby upoważnionej do jej wydania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji i wyjaśnił, że decyzja nie została wydana z naruszeniem przepisów kpa, gdyż zawierała wszystkie niezbędne elementy.

Postanowieniem z dnia 10.07.2015r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego Państwową Inspekcję Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w B. Oddział w S..

Sąd ustalił, co następuje:

Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w B. Oddział w S. w dniu 09.04.2015r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o podwyższenie o 100% stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek – Przedsiębiorstwa (...) B. W. w S.. We wniosku powołała się na wyniki dwóch kontroli, które zostały przeprowadzone u odwołującego w dniach 23-24.02.2015r. oraz 31.03, 01-02.04.2015r.

Odwołujący W. B. od dnia 15.05.1996r. prowadził działalność gospodarczą pod firma Przedsiębiorstwo (...) W. B., z symbolem przeważającej działalności (...)43.22.Z tj. w zakresie wykonywania instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych.

Pierwsza kontrola Państwowej Inspekcji Pracy miała miejsce na terenie budowy hali produkcyjno-magazynowej przy ul. (...) w S. (23-24.02.2015r.). Kontrolę przeprowadził świadek D. U., który z racji pełnienia obowiązku młodszego inspektora pracy stwierdził rażące uchybienie przepisom bhp po stronie płatnika składek, polegające na tym, że:

- pracownicy odwołującego wykonywali pracę na wysokości 1,60 m na podeście rusztowania przejezdnego metalowego (...) oraz rusztowania przejezdnego systemowego połączonych ze sobą drewnianym pomostem roboczym i które to rusztowania nie posiadały pełnych balustrad ochronnych od przestrzeni otwartych i bezpiecznych pionów komunikacyjnych,
- wykonywanie pracy na wysokości przez pracowników odwołującego bez środków ochrony indywidualnej głowy, a mianowicie hełmów ochronnych w celu zabezpieczenia głowy w razie upadku z wysokości,
- braku uprawnień pracowników zatrudnionych na w/w budowie do montażu rusztowań,
- niezapewnienie bezpośredniego nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy na terenie budowy hali produkcyjno-magazynowej w S. przy ul. (...),
- niezabezpieczenie terenu budowy przed dostępem osób trzecich.

Świadek D. U. w trakcie kontroli stwierdził brak szelek, które zabezpieczyłyby pracowników przed upadkiem z wysokości. Po jego interwencji pracownicy zamontowali balustrady, które znajdowały się obok rusztowania. Świadek Ł. G., który nadzorował prace przy ul. (...) w S. i dostarczał materiały budowlane, nie był obecny podczas kontroli. Potwierdził, iż samo rusztowanie było własnością odwołującego, jednak jego montażem zajmował się podmiot zewnętrzny, reprezentowany przez J. D.. Żaden z pracowników odwołującego nie posiadał uprawnień do montażu rusztowań.

Kolejna kontrola płatnika składek przez zainteresowaną Państwową Inspekcję Pracy odbyła się w dniach 31.03-02.04.2015r. w miejscu prowadzenia przez odwołującego prac ziemnych przy ul. (...) w S.. W trakcie tej kontroli świadek K. S. - inspektor pracy - sprawdził wykonanie decyzji i nakazów wydanych w toku poprzedniej kontroli z lutego 2015r. oraz ujawnił także rażące naruszenia przepisów bhp polegające na:

- wykonywaniu prac ziemnych przy ul. (...) w S. w wykopie o szerokości ok. 3 m i głębokości ok. 2,5 m, w którym, w trakcie prac w klinie naturalnego odłamu przedmiotowego wykopu, był składowany urobek oraz znajdowała się koparka wykonująca prace ziemne, a ściany wykopu nie zostały zabezpieczone przed osuwaniem się gruntu,

- tym, że świadek D. B. (syn odwołującego) sprawujący nadzór nad pracownikami na terenie prac przy ul. (...) nie posiadał w dacie kontroli aktualnego szkolenia okresowego dla osób kierujących pracownikami, a operator koparki K. K. do dnia 31.03.2015r., zatrudniony od 01.10.2013r., nie został poddany pierwszemu szkoleniu okresowemu.

Świadek K. S. po zastaniu niezabezpieczonego wykopu i znajdującego się w nim pracownika, wstrzymał prace i po wyjściu pracownika z wykopu zrobił zdjęcie. Na miejscu zdarzenia nie był obecny świadek D. B. został powiadomiony telefonicznie o kontroli i po zjawieniu się na miejscu zastał pracującą koparkę, która odgarniała urobek. Prace w tym miejscu rozpoczęły się dzień wcześniej. W trakcie wykonywania wykopu pracownicy odwołującego uszkodzili rurę wodociągu, która nie była uwzględniona na żadnym planie. Wykop został zalany wodą i konieczne było jej odcięcie i wypompowanie. Inspektor pracy stwierdził niezabezpieczony wykop, pracującego w nim pracownika i stojącą obok koparkę. Obok był również urobek, który groził osunięciem się do wykopu.

Organ rentowy w wyniku przeprowadzonego postępowania uwzględnił wniosek PIP i wydał skarżoną decyzję.

Strona odwołująca podnosiła, iż stwierdzone uchybienia nie nosiły znamion rażącego naruszenia przepisów BHP.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bhp, który przy obu zdarzeniach, które były przedmiotem kontroli PIP, potwierdził rażące naruszenie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie realizacji robót na wysokości i w trakcie realizacji robót ziemnych. Biegły wskazał, iż ocena, że stopień naruszenia przepisów bhp jest rażący wynika z tego, że pracodawca miał możliwość przewidywania potencjalnych skutków zagrożeń przy niezastosowaniu zabezpieczeń (środki ochrony zbiorowej i środki ochrony indywidualnej) wymaganych przepisami przy robotach na wysokości, przebywaniu w strefie niebezpiecznej (strefie wykonywania robót na wysokości i robót ziemnych) stosowaniu środków ochrony indywidualnej. Wskazuje na to jego wieloletnie doświadczenie i szkolenia bhp, które jako pracodawca odbył.

Strony nie zgłaszały zastrzeżeń do opinii biegłego z zakresu bhp.

Sąd zważył, co następuje :

Jak stanowi art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 1242 ze zm.) inspektor pracy może wystąpić do jednostki organizacyjnej Zakładu właściwej ze względu na siedzibę płatnika składek z wnioskiem

o podwyższenie płatnikowi składek, u którego w czasie dwóch kolejnych kontroli stwierdzono rażące naruszenie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, o 100 % stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe ustalonej na najbliższy rok składkowy.

Nie ulega wątpliwości, iż podczas dwóch kolejnych kontroli u odwołującego Państwowa Inspekcja Pracy stwierdziła wystąpienie rażącego naruszenia przepisów bhp. Sąd nie podziela stanowiska, iż odstęp czasowy między dwiema kontrolami był na tyle duży, że nie można zastosować sankcji z powyżej wskazanego przepisu. Pierwsza kontrola miała miejsce w dniach 23-24.02.2015r., a następna

31.03.-02.04.2015r. odstęp czasowy był zatem niewielki – wynosił nieco ponad miesiąc. W obu przypadkach (kontrolach) stwierdzono rażące naruszenie przepisów bhp, ale nie tych samych. Fakt ten nie ma zdaniem Sądu wpływu na możliwość podwyższenia składki na ubezpieczenie wypadkowe o 100%. Uprawnienie inspektora pracy do złożenia takiego wniosku aktualizuje się dopiero w czasie drugiej kontroli u tego samego pracodawcy, podczas której nastąpiło stwierdzenie naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Druga kontrola musi następować bezpośrednio po pierwszej, z tym zastrzeżeniem, iż jako drugiej (kolejnej) nie należy traktować kontroli następującej przed upływem czasu, wyznaczonego przez kontrolerów po pierwszej kontroli celem wyeliminowania dostrzeżonych uchybień i zastosowania się do zaleceń pokontrolnych. W każdej

z dwóch kolejnych kontroli wymagane jest stwierdzenie rażącego naruszenia przepisów bhp, natomiast bez znaczenia jest rodzaj naruszonych przepisów, nie muszą być to te same przepisy. Przymiot "rażącego" naruszenia może wynikać z częstotliwości naruszeń poszczególnych regulacji, z intensywności naruszeń, rodzaju naruszonych przepisów, rodzaju negatywnych konsekwencji mogących wystąpić z powodu naruszeń, rodzaju i stopnia zawinienia osób, na których spoczywa obowiązek dbania o należyty stan bezpieczeństwa i higieny pracy (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 12.06.2013r. sygn. III AUa 48/13).

Ponadto należy przyjąć za Sądem Najwyższym, iż art. 36 ust. 1 ustawy wypadkowej jest przepisem o zabarwieniu penalnym, stanowi bowiem sui generis sankcję karno-administracyjną za nieprzestrzeganie przepisów bezpieczeństwa

i higieny pracy dla sprawcy naruszającego nakazy i zakazy. Jest ona wymierzana płatnikowi za stwarzanie ryzyka zagrożenia życia i zdrowia osób podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu, ma więc też charakter prewencyjny i chroni ten sam interes społeczny co przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy. Podwyższenie składki dotyczyć może zatem tylko tego płatnika, który, nie wykonując swojego zobowiązania, naruszył (rażąco) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy.

O rażącym naruszeniu przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy decyduje waga złamanych przez pracodawcę ustawowych nakazów i zakazów wynikających z tego zobowiązania (por. wyrok z dnia 04.06.2013r. sygn. I UK 526/12).

Stwierdzone przez PIP uchybienia nie zostały podważone przez odwołującego, odmienna była natomiast ocena ich rangi. Zdaniem Sądu należy podzielić stanowisko inspektora PIP i organu rentowego, iż stwierdzone uchybienia były rażące. Nie można pomijać, iż biegły z zakresu bhp również nie miał wątpliwości o rażącym naruszeniu przez odwołującego przepisów bhp. Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy podległych mu pracowników. Stwierdzone naruszenia, które nie były kwestionowane przez odwołującego, stwarzały bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia przez pracowników i dlatego należało je ocenić, jako rażące naruszenie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Odnosnie upływu czasu pomiędzy poszczególnymi kontrolami, należy zwrócić uwagę na to, że nie mogą one następować zbyt szybko po sobie, w czasie, który został udzielony pracodawcy na usunięcie stwierdzonych naruszeń, gdyż

to gwarantują przepisy. Ponadto nie muszą dotyczyć tego samego zakresu kontroli i sprowadzać się do sprawdzenia, czy wykonane zostały zalecenia pokontrolne, gdyż niewykonanie tych zaleceń powoduje zastosowanie innej sankcji wobec pracodawcy niż podwyższenie składki wypadkowej. W związku z tym, że w czasie dwóch kolejnych, następujących po sobie w odstępie około miesiąca kontroli, stwierdzono rażące naruszenie

przepisów bhp, zastosowanie sankcji przewidzianej w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych jest prawidłowe.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc orzeczono jak w punkcie 1.

O kosztach rozstrzygnięto podstawie art. 98 §1 i 3 kpc w zw. z §11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 490 ze zm.).

DP/mt